Врз основа на член 36 став 1 точка 3 и член 64 став 1 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје" бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21), градоначалникот на Општина Центар-Скопје донесе

Р Е Ш Е Н И Е
за објавување на Програмата за здравствена, социјална заштита и заштита на деца на Општина Центар-Скопје за 2025 година

Се објавува Програмата за здравствена, социјална заштита и заштита на деца на Општина Центар-Скопје за 2025 година,

што Советот на Општина Центар-Скопје ја донесе на 43. седница, одржана на 27.12.2024 година.

Бр. 09-5795/37
27.12.2024 година
С к о п ј е

ГРАДОНАЧАЛНИК
на Општина Центар-Скопје
м-р Горан Герасимовски

Врз основа на член 22 став 1 точка 7 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на РМ" бр. 5/02 и „Службен весник на РСМ" бр. 202/24) и член 15 став 1 точка 1 и член 26 точка 12 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје" бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21), Советот на Општина Центар-Скопје на 43. седница, одржана на 27.12.2024 година, донесе:

ПРОГРАМА
за здравствена, социјална заштита и заштита на деца на Општина Центар-Скопје за 2025 година

Содржина

1. ВОВЕД 1
2. НАЧИН И МЕТОДОЛОГИЈА НА ПОДГОТОВКА НА ПРОГРАМАТА 2
3. ЦЕЛНИ ГРУПИ И КРАЈНИ КОРИСНИЦИ 3
3.1 Општо - целни групи 3.1
3.2 Крајни корисници 3.2
4. ЦЕЛ (или ПРИОРИТЕТИ) НА ПРОГРАМАТА 4
4.1 Основни цели/приоритети 4.1
4.2 Специфични цели/приоритети 4.2
4.3 Одговорни сектори и одделенија 4.3
4.4 Поврзаност со други области и сектори 4.4
5. ПРОЕКТИ И АКТИВНОСТИ НА ПРОГРАМАТА 5
5.1 Проекти 5.1
ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА 25

1. ВОВЕД

Законски рамки според кои се подготвува самата програма:

- Закон за локалната самоуправа, член 22 став 1 точка 7 од („Службен весник на РМ" бр. 5/02),
- Закон за социјална заштита, член 11 од („Службен весник на РМ" бр. 79/09, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 180/14, 150/15, 192/15, 33/15, 72/15, 104/15, 173/15, 30/16) и од
- Статутот на Општина Центар-Скопје, член 26

Стратешки документи:

- Национална Програма за развој на социјална заштита

Основни начела и принципи во системот на социјална заштита

Основни начела врз кои се заснова социјалната заштита се:

1. Социјална праведност и солидарност;
2. Давање посебна заштита на немоќни и неспособни за работа;
3. Посебна грижа и заштита на семејството и на децата без родители и родителска грижа;
4. Промоција на правичност и намалување на родовите нееднаквости

Во функција на имплементацијата на законите од областа на социјалната и детската заштита што важат во Република Северна Македонија, Општина Центар-Скопје подготви Програма за соодветно и успешно обезбедување социјална заштита за своите граѓани со развивање и реализирање на најразновидни форми и облици на социјални активности според потребите на граѓаните што живеат во нашата Општина.

Со Програмата за социјална и заштита на деца се продлабочува и се унапредува системот на социјална заштита за обезбедување и задоволување на потребите на граѓаните на локално ниво.

2. НАЧИН И МЕТОДОЛОГИЈА НА ПОДГОТОВКА НА ПРОГРАМАТА

Предлог-проектите што се содржани во Програмата се подготвени во координација со директорите на градинките, со претставниците од Советот на Општина Центар-Скопје и со Одделението за социјална и здравствена заштита и заштита на деца. Исто така користена е алатката за истражување/анкетирање која ја спроведе Центарот на заедницата на Општина Центар-Скопје. Резултатите и препораките од ова истражување се имплементирани во оваа програма.

3. ЦЕЛНИ ГРУПИ И КРАЈНИ КОРИСНИЦИ

3.1 Општо-целни групи

Општина Центар-Скопје, преку своите програмски активности е должна да оствари здравствена, социјална и заштита на деца на следниве категории на граѓани: лица со инвалидност, деца/млади без родители и родителска грижа, деца/млади со попреченості,

деца/млади со воспитно-социјални проблеми, деца/млади од еднородителски семејства, лица изложени на социјален ризик, лица што злоупотребуваат дроги, други психотропни супстанции и алкохол, лица жртви на било каква форма на насилство и трговија со луѓе, старите лица без семејна грижа, невработени лица, лица од различни етнички заедници, самохрани родители и деца од еднородителски семејства; и сето тоа преку вонинституционални и институционални облици на социјална заштита, домување, како и подигнување на свеста на населението за потребите од обезбедување здравствена, социјална и заштита на деца.

3.2 Крајни корисници

- Стари лица (жени и мажи)
- Новородени деца во тековната година
- Лица жртви на насилство
- Лица во социјален ризик
- Невработени лица (жени и мажи)
- Лица од различни етнички заедници
- Самохрани родители и и деца од еднородителски семејства
- Лица со посебни потреби (жени и мажи)
- Деца (девојчиња и момчиња) опфатени во предучилишните установи (детски градинки)
- Кадри вработени во предучилишните установи (детски градинки)

4. ЦЕЛ (или ПРИОРИТЕТИ) НА ПРОГРАМАТА

4.1 Основни цели/приоритети

Основни начела и принципи во системот на социјална заштита

Основни начела врз кои се заснова социјалната заштита се:

4. Социјална праведност и солидарност;
5. Давање посебна заштита на немоќни и неспособни за работа;
6. Посебна грижа и заштита на семејството и на децата без родители и родителска грижа;
7. Промоција на правичност и намалување на родовите нееднаквости.

Носители на социјална заштита се Републиката, Општината, Градот Скопје и општините во Градот Скопје.

Паралелено со процесот на децентрализација на надлежностите во социјалната заштита од централно ниво на локално ниво, се одвиваат и процесите на плурализација и деинституционализација во социјалната заштита. Овие процеси се тесно врзани меѓу себе и тие се еднакво значајни за подобрување на социјалните услуги за граѓаните. Зајакнувањето на мрежата на услугите што ги даваат здруженијата на граѓани, правни и физички лица е услов за успешно и посоодветно спроведување на децентрализацијата. Во развојот и во унапредувањето на мрежата на социјални услуги во процесот на деинституционализација и реализирање на програмите за социјална заштита неопходно е Општината:

- Да развива и да ја јакне соработката меѓу владините и невладините институции што вршат работи во област на социјалната заштита;
- Да донесува развојни програми од областа на социјалната заштита;
- Да развива сервисни услуги и форми на вонинституционална заштита, центри за дневно и повремено прифаќање на мали групни домови, развивање на мрежа за згрижувачки семејства и многу други активности.

Поради тоа, Општина Центар-Скопје има обврска да ја развива и да ја унапредува социјалната заштита, при што на своите граѓани ќе им обезбеди социјална помош и социјални услуги кога тие не се во можност самостојно да ја остварат својата социјална сигурност.

Во остварувањето на надлежностите Општина Центар-Скопје е одговорна за:

- Донесување развојни програми за социјална заштита;
- Основање јавни установи за социјална заштита;
- Развивање на вонинституционални форми за социјална заштита;

- Развивање на социјални програми во соработка со другите сегменти на јавниот сектор, приватниот сектор и со невладините организации.

Вредности и принципи врз кои се темели Програмата на Општина Центар-Скопје за здравствена, социјална и заштита на деца се:

- *Најдобри интереси на корисниците и корисничките* - давање услуги што во најголема мера се усогласени со потребите на корисниците при што се почитуваат човековите права и достоинство;
- *Достапност на услугите на корисниците и корисничките* - обезбедување услови и развивање услуги за да може граѓаните приоритетно да ги задоволуваат своите потреби во средината во која живеат, на локално ниво;
- *Партиципација, одговорност и самостојност на корисниците и корисничките* - обезбедување учество на корисниците во донесувањето одлуки за начинот на задоволување на потребите и продуктивен живот во заедницата;
- *Континуитет на заштита и можност за избор на услуги и даватели на услуги* - развивање разновидни услуги во рамките на јавниот, невладиниот и приватниот сектор.

Социјалната заштита е дејност од јавен интерес што е од особено значење за граѓаните на Република Македонија бидејќи со неа се дефинира системот на политички мерки и активности со кои треба да се спречат и да се надминат основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот.

Токму затоа социјалната заштита во Општина Центар-Скопје се темели на навремена, праведна, ефективна и транспарентна испорака на општинските социјални услуги што придонесува за социјална еднаквост меѓу граѓаните на Општината.

Основна цел на оваа Програма е развој на интегриран, транспарентен и ефективен систем на социјална, здравствена заштита, кој ќе обезбеди достапни, ефикасни и квалитетни мерки и услуги креирани според потребите на корисниците што живеат на територијата на Општина Центар-Скопје. Исто така, оваа Програма цели кон реализација на активности за заштита на децата, правото на секое дете да се вклучи во институционален облик на воспитно-образовната работа, притоа задоволувајќи ги нивните развојни потреби, потребите на семејството и општеството во целина.

Реализирањето на Програмата ќе се спроведе со низа активности од различни области во рамките на социјалната, здравствената и детската заштита, одредени во Програмата.

4.2 Специфични цели/приоритети

- Унапредување на работата со корисниците и корисничките во насока на зајакната партиципација, вклученост во планирање иво донесување одлуки, зајакнување и искористување на нивните потенцијали;
- Развој на социјалната превенција како организирана, континуирана и координирана активност на територијата на Општина Центар-Скопје;
- Зајакнување на вонинституционалната заштита преку развивање на постојните и воведување на нови видови социјални услуги во согласност со потребите на граѓаните (жени и мажи), како и унапредување на начините за обезбедување и нивно доставување;
- Продолжување на веќе започнатите процеси на децентрализација, плурализација и деинституционализација во социјалната заштита;
- Овозможување сите деца (девојчиња и момчиња) од предучилишна возраст да

посетуваат јавна установа во најблиската околина;

- Здобивање со основни знаења, вештини и навики, развивање свест за општествена одговорност кај децата (девојчиња и момчиња) и активно вклучување во општествениот живот, развивање смисла за прифаќање, доживување и вреднување на естетските вредности, градење правилен однос кон животната средина;
- Продлабочување на активностите за поквалитетно згрижување, воспитание и образование, пред сè, создавање стимулативни услови за развој на детето и развивање на неговите позитивни страни и творечки потенцијали;
- Развивање концепт заснован врз добри и јасно прецизирани принципи за детско воспитание и образование, пред сè, раководејќи се според принципите на Програмата за рано учење и развој;
- Подготовка на детето за продолжување на образованието во основното училиште преку разни културни, еколошки, креативни и други манифестации;
- Почитување и вреднување на трудот на стручните тимови што работат на унапредување на квалитетот, како на згрижувачката, така и на воспитно-образовната работа со децата.

4.3 Одговорни сектори и одделенија

- Сектор за јавни дејности
- Одделение за здравствена, социјална и заштита на деца

4.4 Поврзаност со други области и сектори

- Сектор за финансиски прашања
- Сектор за поддршка на Градоначалник, Одделение за односи со јавност
- Одделение за образование, млади и спорт
- Одделение за култура

5. ПРОЕКТИ И АКТИВНОСТИ НА ПРОГРАМАТА

5.1 Проекти

1. ДОДЕЛУВАЊЕ НА ПАРИЧНА ПОМОШ ЗА НОВОРОДЕНЧЕ - СРЕДСТВА ПРЕДВИДЕНИ ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА

Во рамките на своите активности, Општина Центар-Скопје, секоја година во континуитет, успешно продолжува со реализација на остварување на правото за користење на парична помош за новороденче. Паричната помош изнесува 7.000 денари и еднократно ќе се доделува во текот на 2025 година, на родителите на секое новородено дете кои се со постојана адреса на живеење или престојување во Општина Центар-Скопје.

Барањето за користење на оваа помош и потребната документација се поднесуваат во архивата на Општина Центар-Скопје, најдоцна до наполнети 6 (шест) месеци на новороденчето, а истото го има во електронски формат на веб страницата на општината. Право на доделување на парична помош се остварува за секое новороденче, како и во случај на повеќе новородени деца одеднаш.

Со ова продолжува позитивниот тренд, секое семејство кое ќе добие принова, а ги исполнуваат критериумите да се жители на Општина Центар-Скопје, да добие парична помош за новороденче. Општина Центар-Скопје со оваа активност, покажува дека се грижи за најмладите жители и дава првична поддршка на родителите. На овој начин не само што се помагаат семејствата со принова, туку Општината добива и евиденција за

новородените деца во Општина Центар-Скопје на годишно ниво, а со оглед на фактот дека оваа активност се реализираше и во претходните неколку години, може да се утврди и дали постои тренд на пораст или на намалување на бројот на новородени деца во локалната самоуправа. Исто така, увидот во бројот на новородени деца на годишно ниво е од голема придобивка и за детските градинки на територијата на Општината, бидејќи на тој начин и тие може да го планираат опфатот на деца за секоја календарска година.

Целни групи:

- Родителите (мајки и татковци) и нивните новородени деца, укажувајќи на важноста како идни граѓани што ќе придонесуваат за развој на општеството.

Време на реализација: континуирано во текот на 2025 година.

Одговорен за реализација: Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на деца на Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Парична помош за младите семејства кои имаат нов член или членови во семејството.
- Евиденција на новородени деца во Општина Центар-Скопје на годишно ниво.
- Детските градинки што се на територијата на Општина Центар-Скопје ќе може да го планираат опфатот на деца за секоја календарска година.

Буџет: 2.500.000,00 денари

2. СЕРВИС ЗА СТАРИ ЛИЦА

Имајќи ја предвид статистиката што вели дека во Општина Центар-Скопје околу 20% од населението се граѓани на возраст над 60 години, разбирлива е потребата на Општината да реализира активности што конкретно се насочени кон овие граѓани.
Согласно со активностите предвидени во **Националната стратегијата за стари лица** Да се обезбеди континуирана грижа за стари лица (жени и мажи) во следниве сегменти:

- Дневно опслужување на основните потреби на овие граѓани (жени и мажи)
- Обезбедување примарна медицинска помош и медицински совети

Функционирање на Сервисот за стари лица

Според податоците добиени со изработката на социјалната карта на територијата на Општина Центар-Скопје, во 2014 година 15,3% од вкупното население биле лица на возраст над 60 години и 631 лице на возраст над 65 години. Во Општината имаше вкупно 15.269 (2015) корисници на пензиско осигурување. Просечната пензија на територијата на Општина Центар-Скопје изнесува повеке од 25.384,00 денари. Многубројните теренски истражувања покажаа дека има огромна потреба, а во согласност со тоа и побарувачка за негуватели за стари лица во домашни услови од семејствата во Општина Центар-Скопје. Главни предизвици со кои секојдневно се соочуваат старите лица се: неможност да ги извршат секојдневните активности поради старост, неподвижност и болест, влошена здравствена состојба и немање асистенција при посета на лекар, немање помош иподдршка при снабдувањето на основните прехранбени производи, немање средства за ангажирање негувател во домашни услови и сл.

Општина Центар-Скопје, имајќи ги предвид овие информации и ситуацијата во која се наоѓаат старите лица, нуди помош и поддршка на најзагрозените лица во вид парична субвенција за ангажирање негувател за старото лице преку специјализиран провајдер на услуги и се планира со оваа активност да се продолжи како добра практика и во текот на 2025 година.
Планирано е со проектот „Сервис за стари лица" месечно да се опфатат околу стотина лица / корисници (станува збор за променлива бројка заради специфичноста на категоријата корисници) што би ги добивале следниве услуги:

• помош во извршувањето на секојдневните активности (купување, подготовка на храна, одржување на просторот, лична хигиена, кај изнемоштените стари лица ќе се врши и утринска и делумна тоалета),

• обезбедување основна помош во мобилност, лесни масажи, физички вежби, раздвижување,

• задачи од медицински аспект (носење на здравствени прегледи, контрола на крвниот притисок, набавка на лекови и водење грижа за навремено земање на терапијата),

• психосоцијална поддршка (помош во исполнувањето на социјални, културни, забавни и други потреби, одржување социјални контакти и соодветни активности во локалната заедница).

Со проектот се планира ангажирање на следниов персонал: 15 обучени негуватели и еден физиотерапевт. Во тимот ќе биде вклучен и социјален работник што ќе води евиденција за
досиејата на сите корисници и ќе биде задолжен за подготвување индивидуален план за работа на негувателите.

Работното време на негувателите ќе биде организирано од понеделник до сабота само прва смена и најдоцна до 16 часот. Предвидено е секој негувател во текот на денот да оствари посета на тројца корисници/кориснички кај кои ќе биде по два часа. Секој корисник/ корисничка ќе биде посетен по трипати во неделата по два часа.

Во рамките на проектот треба да биде вклучен и физиотерапевт што ќе остварува посети кај корисниците/корисничките (во согласност со нивните потреби и состојбата во која се наоѓаат) двапати во неделата по еден час во договор со корисникот/корисничката. Физиотерапевт ќе добијат само оние корисници/кориснички што имаат потреба од тоа според лекарски наод и со потврда од социјалниот работник дека на терен има реална потреба за тоа. Корисниците што сакаат физиотерапевт не можат истовремено да имаат и негувател, се добива една услуга или физиотерапевт или негувател. Тоа може да се избере според приоритетните потреби.

Целни групи:
- Невработените лица (жени и мажи) што се здобиле со сертификат за негувател во домашни услови
- Старите лица (жени и мажи) што се опфатени со проектот и нивните семејства како крајни корисници

Очекувани резултати:
- Подобри услови за квалитетен живот и достоинствено стареење

Време на реализација: континуирано во текот на цела година

Реализатор: Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на деца - Општина Центар-Скопје, граѓански организации, здруженија на граѓани и НВО

Буџет: 4.900.000,00 денари
Овој проект ќе се реализира по пат на јавен повик

3. ПРАВО НА ФИНАНСИСКА ПОМОШ И ПОДДРШКА НА ЖИТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ

Остварувањето на ова право на финансиска помош е регулирано со Правилникот за постапката за остварување право на финансиска помош и поддршка на жители на Општина Центар-Скопје, со кој се утврдуваат условите, начинот и постапката за користење финансиски средства што се наменети за остварување право на финансиска помош и поддршка на жители на Општина Центар-Скопје, кои се предвидени во Програмата за здравствена, социјална заштита и заштита на деца, кои се нашле во акутен социјален ризик и тоа:

- Лица со здравствен проблем (кои доставиле доказ/сметки за направени трошоци за лекување за последните три (3) месеци од денот на поднесувањето на барањето);
- Еднородителски семејства во социјален ризик (поради неплатена алиментација,
- Долготрајност на бракоразводната постапка, недостиг од родител заради смрт или издржување затворска казна).

За утврдување на постапката и остварување на правото на финансиска помош и поддршка надлежна е Комисијата за здравствена, социјална заштита и заштита на деца при Советот на Општината.

Право на користење на овие финансиски средства имаат физички лица што се жители на Општина Центар-Скопје, припаѓаат на социјално загрозените групи, а ги исполнуваат следниве критериуми:

- за здравствен проблем лицето треба да достави доказ/сметки за направени трошоци за лекување за последните три (3) месеци од денот на поднесувањето на барањето;
- за помош при лекување заедно со барањето се доставува уредна документација што не е постара од шест (6) месеци;
- за помош на еднородителски семејства во социјален ризик треба да се достави (во зависност од ситуацијата): извод од Матична книга на родените, извод од Матична книга на умрените - за родител, доказ од Министерството за внатрешни работи дека родителот е исчезнат и/или доказ од Министерството за правда дека лицето издржува затворска казна подолго од шест (6) месеци.

И услови:

- подносителот на барањето да има адреса на живеење во Општина Центар-Скопје;
- подносителот на барањето може да го оствари правото на финансиска помош и поддршка само еднаш во текот на календарската година.

Распределбата на финансиските средства се одвива на квартално ниво, почитувајќи го принципот на солидарност, во зависност од расположливите средства во Буџетот за кварталниот период. Притоа, максималниот износ кој може да го одобри Комисијата за здравствена, социјална заштита и заштита на деца (која е надлежна за разгледување

на овие пристигнати барања), по одобрено барање нема да биде повисок од 30.000,00 денари.

За барањата за финансиска помош во износ што е повисок од 30.000,00 денари Градоначалникот, по барање на надлежната Комисија, предлог-одлуката ќе ја проследи на одлучување до Советот на Општина Центар-Скопје.

Целни групи:
-Корисници на социјална парична помош кои се со постојано живеалиште на територија на Општина Центар-Скопје
-Жители на Општината со влошен социјален статус
-Жители на Општината кои имаат влошена или загрозувачка здравствена состојба

Период на реализација: Тековно, низ целата календарска година

Реализатор:
- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална и заштита на деца

Буџет: 3.000.000,00 денари

4. ИНКЛУЗИЈА НА ДЕЦА РОМИ ВО ЈАВНИТЕ ОБРАЗОВНИ УСТАНОВИ – ДЕТСКИ ГРАДИНКИ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ

Станува збор за проект што се реализира во соработка со Министерството за труд и социјална политика и Ромскиот едукативен фонд, а се однесува на инклузија на деца Роми на возраст од 4 години и 8 месеци до 5 години и 7 месеци, кои се жители на Општина Центар-Скопје, а претходно не биле опфатени со предучилишниот образовен процес.
Целта на проектот е подобрување и поддршка на интеграцијата и намалување на запоставеноста на децата Роми со зголемување на нивниот број во јавните општински установи една година пред поаѓање во основно училиште.
Имајќи ја предвид важноста на процесот на интеграција на децата во образовниот систем и неговото влијание врз нивниот личен и социјален развој, Општина Центар-Скопје ќе се вклучи во проектот преку покривање на трошоците за партиципација за престој на дечињата во детската градинка.
Предвидено е овој проект да се спроведува во детската градинка „Раде Јовчевски Корчагин" во Општина Центар-Скопје и во 2025 година со него ќе бидат опфатени до 20 деца од ромска националност што се жители на Општината.

Целни групи:
- Максимум 20 деца од ромска националност што се жители на Општината

Очекувани резултати:
- Максимум 20 деца Роми интегрирани во предучилишното образование

Реализатор:
- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална и заштита на деца
- Детски градинки во Општина Центар-Скопје

Период на реализација: во континуитет

Буџет: 300.000,00 денари

5. НАГРАДИ ЗА НАЈДОБРИ ВОСПИТУВАЧКИ, НЕГУВАТЕЛКИ И СТРУЧНИ (СО)РАБОТНИЦИ

Главната улога во поставувањето на темелите на воспитување и образување на секој поединец во првите шест години од животот, покрај родителите, ја има професионалниот кадар што работи во предучилишното образование, со особен акцент на воспитувачките и на негувателките, како и стручни служби (социјален работник, психолог, педагог, музички педагог, дефектолог, логопед, професор по физичко воспитување) од детските градинки.

Нивната основна работа со децата е продлабочување на сите активности за поквалитетно згрижување, воспитание и образование, пред сè, создавање стимулативни услови за развој на детето и развивање на неговите позитивни страни и творечки потенцијали.

Од тие причини Општина Центар-Скопје сака да ги мотивира сите учесници во згрижувањето, негата и воспитувањето на децата од предучилишна возраст, односно негувателките, воспитувачките и стручните (со)работници од сите градинки на Општина Центар-Скопје. Предвидената награда се состои во паричен износ.

Сметаме дека на тој начин ќе ги поттикнеме стимулот и мотивацијата кај негувателките, воспитувачките и на сите оние што директно или индиректно придонесуваат во работата со деца.
Постапката за избор на најдобар воспитувач, негувател и стручен (со)работник на ниво на секоја од трите градинки и ќе се одвива со следнава динамика:

- Воспоставување на Комисијата за избор на најдобар воспитувач, негувател и стручен (со)работник;
- Секоја детска градинка доставува предлог од по тројца кандидати за воспитувач, негувател и стручни соработници. Предлогот предвидува професионална биографија за кандидатот, потврда за учество на обуки, семинари и други активности за стручно усовршување, потврда за учество во проекти и организација на проекти и манифестации
- Комисијата ги разгледува пристигнатите предлози и врз основа на претходно дефинираните Критериуми за избор на трите категории одлучува за финалниот избор.
- Од пристигнатите кандидати, наградени ќе бидат три воспитувачки, три негувателки и само еден стручен соработник на ниво на Општина Центар-Скопје.

Доколку условите дозволуваат, доделувањето на сертификати за најдобрите се реализира на завршна манифестација со пригодна програма организирана од страна на градинката домаќин.

Целни групи:

- Воспитен кадар од детските градинки во Општина Центар-Скопје

Очекувани резултати:

- Мотивирани негувателки, воспитувачки, стручни (со)работници и помошно-технички персонал за нивна ангажираност и посветеност во работата со деца, како и поголема креативност и желба за вклучување на различни проекти и дополнителни активности

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална и заштита на деца
- Детски градинки во Општина Центар-Скопје

Период на реализација: Февруари – Јуни 2025

Буџет: 450.000,00 денари

6. ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СВЕТСКИОТ ДЕН НА ЗДРАВА ХРАНА-16 ОКТОМВРИ

Светскиот ден на храната е меѓународен ден за здрава храна што на 16 октомври се одбележува секаде низ светот, при што се реализираат различни активности со кои се развива свеста за значењето на храната, како природен извор на енергија и здравје.

Ако се земе во предвид придобивката од консумирањето на здравата храна и од формирањето на здрави навики уште од најмала возраст, целта на овој настан е информирање и стекнување на знаења и формирање на соодветно однесување во однос на здравите и правилните навики во исхраната, особено кај децата и кај младите, а со тоа индиректно и кај пошироката популација.
Со разновидни креативни активности и работилници за предучилишна возраст, цела седмица во октомври ќе се одбележи Светскиот ден на здравата храна, а на самиот ден ќе се презентираат реализираните креативните активности преку завршен настан во една од градинките на Општина Центар-Скопје што секако ќе биде објавено на веб страната на општината.

Целни групи: Децата (девојчиња и момчиња) од трите детски градинки во Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Децата (девојчиња и момчиња) од предучилишна возраст учат и се информираат што е она што треба да се јаде, што е здрава храна, кои се правилните и здрави навки во исхраната и како таа влијае врз здравјето на луѓето. Особено да се воочи придобивката од консумирање на здрава храна во период на вонредни здравствени услови на глобално ниво.

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на децата е координатор на проектот.
- Трите детски градинки во Општина Центар-Скопје во кои ќе се одржуваат интерактивно-едукативните работилница со пригодна програма, а активно учество ќе земат децата. Работилниците ќе бидат во соработка со нутриционисти и предавачи за здрава.

Период на реализација: октомври 2025 година.
Буџет: **60.000,00 денари**

7. ПАРТИЦИПАЦИЈА НА СРЕДСТВА ЗА ХИГИЕНА

Обезбедувањето здрава и чиста средина за децата подразбира одржување хигиена на оптимално ниво. Современите услови на живеење бараат користење на голем број

средства за одржување на хигиената кај децата, просториите за дневен престој, чајните кујни, тоалетите и сл.

Секојдневните состојби со најразлични видови на вируси и бактерии уште повеќе ја наметнуваат потребата од повеќекратно секојдневно чистење и дезинфицирање како на работните површни така и на лична и превентивна заштита на децата и вработените.

И во иднина останува понудата на производи за лична и колективна заштита како што се: течен сапун, влажни марамчиња, тоалетна хартија, разни видови на дезинфекциони средства и средства за чистење и др. Со планираните средства Општина Центар-Скопје ќе распише јавна набавка за средства за хигиена и по потпишување на договор со економскиот оператор, за истото ќе ги извести градинките. Тие со писмен налог ќе може да вршат нарачки од операторот, а фактурите ќе ги плаќа општината.

Целни групи: деца (девојчиња и момчиња) од детските градинки од Општина Центар-Скопје

Очекувани резултати:

- Обезбедување хигиена на оптимално ниво во детските градинки

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална и заштита на деца
- Детски градинки во Општина Центар-Скопје

Период на реализација: континуирано
Овој проект ќе се реализира по пат на јавна набавка

Буџет: **1.200.000,00 денари**

8. ЦЕНТАР РАСЦВЕТАНО ПЕЕ - ПРОЛЕТНО ДЕФИЛЕ

Во рамки на проектот „Центар пее", предвидено е одбележување на доаѓањето на пролетта преку музички настап на дечињата од детските градинки на територија на Општина Центар- Скопје. Планирано е настанот да одржи во Паркот на Франкофонија, каде на еден ден од пролетта ќе настапат детските хорчиња од трите детски градинки во општината. Децата ќе настапат на тема пролет, будење на пролетта и звуците на природата, здрава и чиста животна средина.
По тој повод децата ќе дефилираат во костими кои го симболизираат доаѓањето на пролетта. Потоа по однапред договорен редослед ќе настапат со своите изведби.
Со оглед на возраста на децата, вклучени во проектот, настанот нема да има натпреварувачки карактер, туку повеќе ревијален карактер, односно децата ќе имаат можност да се претстават преку своите настапи, воедно заеднички да се дружат и да се забавуваат.

Целна група:

- Децата (девојчиња и момчиња) од трите градинки на територија на Општина Центар-Скопје

Очекувани резултати:

- Одбележан Ден на пролетта преку ревијални настапи на детските хорчиња на градинките во Општина Центар-Скопје;
- Одржан настан на тема пролет, будење на пролетта и звуците на природата, здрава и чиста животна животна средина;
- Дружење и игра на децата од трите детски градинки

Време на реализација: февруари-април 2025

Реализатор: Општина Центар-Скопје-Сектор за јавни дејности и детски градинки на територија на Општина Центар-Скопје
Буџет: 10.000,00 денари

9. ТЕАТАР ПО МЕРКА НА ДЕЦАТА

Креативноста не треба да биде потценета. Креативноста кај децата е многу важна, бидејќи помага да се учат когнитивните вештини и научно размислување. Креативниот
израз обезбедува многу можности за изразување на емоциите и работење преку овие емоции за постигнување олеснување и нивно разбирање.

Во раното детство креативноста е често социјален акт. Пеење, играње, куклен театар, сите заедно го учат детето како да обрне внимание на другите како и да развива разбирање на социјалните правила за давање и земање и соработка. Работењето со креативни материјали нивно обликување, сечење, лепење, боење со четка го поттикнува развојот на моторните функции како и координацијата на очите и рацете.

Креативните активности, играњето игри, глумата и театарските перформанси им помагаат на децата да развијат концентрација и когнитивно учење. Нивната имагинација е искористена во целост и ги охрабрува да развиваат нови идеи и размислуваат без ограничувања, бидејќи креативноста вклучува истражување и решавање на проблеми.

Во оваа ситуација, станува збор за проект кој ќе се реализира по повод Светскиот ден на театарот - 27 март и истиот треба да се реализира во текот на месец март 2025 година. Театарските претстави ќе бида подготвени од самите дечиња под менторство на нивните воспитувачки и негувателки, а истите ќе бидат посетени од претставници на Општина Центар-Скопје и од другите градинки на територија на Општина Центар-Скопје.

Целни групи: Деца од детските градинки на територија на Општина Центар-Скопје.
Време на реализација: февруари - март 2025 година
Одговорен за реализација: Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на деца, Сектор за јавни дејности во координација со детските градинки на територија на Општина Центар-Скопје.
Очекувани резултати:

- Подготвени 3 театарски претстави од страна на детските градинки на територија на Општината
- Поттикнати уметнички, креативни потенцијали и способности за глума кај дечињата од детските градинки во Општина Центар-Скопје

Вкупен Буџет:0,00 денари

10.НАБАВКА НА СМАРТ ТАБЛИ

Напредокот на технологијата и интерактивните комуникации забрзано го движат развојот на економијата, образованието и комуникациите во светот. За таа цел, од својот Буџет, Општина Центар-Скопје, како и минатата година и оваа ќе издвои средства за набавка на смарт табли за детските градинки со цел подобрување и олеснување на работата како на воспитниот кадар кој работи во градинките, така и

на самите деца. Смарт таблите ќе бидат еден вид на дополнителни алатки, преку кои децата ќе ја развиваат својата

иновативност, способноста за решавање на задачи, индивидуалниот, но и колективен пристап за учење, распознавање на дадените задачи кои подоцна ќе им служат како добра основа за полесно и побрзо совладување на одредени содржини.

Очекувани резултати:

- подобрување на процесот на учење и користење на информатички алатки
- поголема ефективност во исполнувањето на целите на содржините во процесот на учење

Реализатор: Општина Центар-Скопје
Вкупно средства: 300.000,00 денари
Овој проект ќе се реализира по пат на јавна набавка

11. ПЛАЌАЊЕ СМЕТКИ ЗА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Иако се очекува средствата од блок-дотациите што се трансферираат од Министерството за труд и социјална политика на Република Северна Македонија за плаќање на комуналните трошоци на детските градинки да бидат задоволени во голема мера, сепак Општина Центар-Скопје ќе врши доисплата на сметките за електрична енергија особено онаму каде што не достигаат финансиски средства. За таа цел на детските градинки ќе им бидат префрлени средства со кои тие ќе може да ги намируваат трошоците за горе споменатите потреби.

Реализатор: Општина Центар-Скопје
Буџет: 2.000.000,00 денари

12. ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ДЕТСКИТЕ ГРАДИНКИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ ЗА АНГАЖИРАЊЕ ДОПОЛНИТЕЛЕН ВОСПИТЕН КАДАР (ВОСПИТУВАЧКИ, НЕГУВАТЕЛКИ И ХИГИЕНИЧАРКИ)

Земајќи ги предвид проблемите со кои се соочуваат градинките за престој на веќе запишани деца и упис на нови, согласно нормативот за присуство на деца во групите кој е пропишан од надлежните институции, утврдено е дека капацитетите на наведените установи се веќе максимално искористени.
Од тие причини, а во координација со детските градинки, Општината ќе обезбеди финансиска поддршка за ангажирање на дополнителен персонал кој е навистина неопходен. Потребата произлегува од недостигот на веќе споменатиот кадар за потребите на градинките, а за каков вид на персонал станува збор, ќе одлучуваат градинките во рамки на предвидените финансиски средства од страна на Општина Центар-Скопје.
Потребниот износ за нивниот ангажман ќе биде префрлан од Општината на сметка на детските градинки и ангажманот и понатамошната исплата ќе се одвива според постапките на градинката, а согласно надлежните законски процедури.

Очекувани резултати:

- Овозможени подобрени услови за престој и грижа на децата згрижени во детските градинки во Општина Центар-Скопје
- Зголемен број на вработени лица во секоја од градинките согласно потребите на истите
- Подобрени хигиенски услови во објектите на детските градинки во Општина Центар-Скопје

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на деца
- Трите детски градинки во Општина Центар-Скопје

Период на реализација: во текот на целата година за која се однесува Програмата.

Буџет: 1.000.000,00 денари

13. ПАРТИЦИПАЦИЈА НА ТРОШОЦИ ЗА ПРЕСТОЈ ЗА ДЕЦА ЧИИ СЕМЕЈСТВА СЕ ВО СОЦИЈАЛЕН РИЗИК

Партиципацијата, како право за заштита на децата, претставува ослободување на дел од
цената што паѓа на товар на родителот во трошоците за згрижување, воспитание, одмор и
рекреација на децата во јавните установи за деца. Правото на партиципација во трошоците за згрижување и воспитание на дете од предучилишна возраст се обезбедува за самохран родител кој е корисник на гарантирана минимална помош согласно Законот за социјална заштита за дете згрижено во јавна установа за деца-детска градинка. Од страна на јавната установа за деца - детска градинка најдоцна до 5-ти во месецот до основачот-општината се доставува извештај за оствареното право на партиципација согласно Правилникот за остварување на правото на партиципација за трошоците за згрижување, воспитание, одмор и рекреација на деца во јавните установи за деца. Со оглед на фактот дека во Општина Центар-Скопје веќе има деца кои ги исполнуваат горе наведените критериуми, основачот, Општина Центар-Скопје треба да ги обезбеди потребните средства.

Целни групи:

- Децата од детските градинки (девојчиња и момчиња) во Општина Центар-Скопје кои се во социјален ризик.

Очекувани резултати:

- Помош на родителите со лоша материјална состојба за непречено вклучување на нивното дете во процесот на згрижување и социјализација со останатите деца

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Трите детски градинки во Општина Центар-Скопје

Период на реализација: Континуирано цела година.

Буџет: **100.000,00 денари**

14. УНАПРЕДУВАЊЕ НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ КАЈ ДЕЦА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА И УЧИЛИШНА ВОЗРАСТ, ГРАЃАНИ ОД СОЦИЈАЛНО ЗАГРОЗЕНИ СЕМЕЈСТВА И КОРИСНИЦИ НА ПЕНЗИЈА

Примарна цел на овој проект е подигнување на свеста, превенција на оралните заболувања и одржување на здрава орална хигиена кај децата од предучилишна и училишна возраст, граѓани од социјално загрозени семејства и корисници на пензија

жители на Општина Центар-Скопје. Сите клинички процедури ќе бидат изведени во рамките на практичната настава со студентите на Стоматолошки факултет, а под надзор на наставно-научниот, научниот и соработничкиот кадар на Факултетот. Заинтересираните лица ќе може да закажат термин од понеделник до петок од 08:00 до 14:00 часот, на телефонскиот број на Универзитет "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, Стоматолошки Факултет – Скопје, по принципот на прв дојден прв услужен. Учесниците во проектот преку санирање на оралните заболувања, освен бенефитите врз здравјето, ќе се здобијат и со поголема самодоверба што ќе влијае и врз социјалниот општествен аспект.

Целни групи:

- Деца (девојчиња и момчиња) од предучилишна и училишна возраст (до 18 години), жители на територија на Општина Центар-Скопје,
- Граѓани (жени и мажи) од социјално загрозени семејства (кои имаат потврда од МТСП), жители на територија на Општина Центар-Скопје и
- Корисници на пензија (жени и мажи), жители на територија на Општина Центар-Скопје.

Потребни документи:

- За децата од предучилишна и училишна возраст (до 18 години), со важечка лична карта од родител/старател жители на територија на Општина Центар-Скопје,
- За граѓаните од социјално загрозени семејства со важечка лична карта и потврда од МТСП, жители на територија на Општина Центар-Скопје и
- За корисници на пензија, со важечка лична карта и чек од пензија од последниот месец, жители на територија на Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Полесен пристап на децата од предучилишна и училишна возраст, граѓани од социјално загрозени семејства и корисници на пензија до поголем обем на стоматолошки здравствени услуги, кои ќе бидат сеопфатни, квалитетни, превентивни и куративни услуги;
- Зголемување на свесноста за потребата за грижа за оралното здравје и превенцијата на оралните заболувања кај индиректните корисници и др..

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Универзитет "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, Стоматолошки Факултет – Скопје.

Период на реализација: Континуирано во текот на цела година.

Буџет: **0,00 денари.**

15. БЕСПЛАТЕН ПРЕВОЗ ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Попреченоста значително влијае врз секојдневните активности, затоа Општина Центар-Скопје сака да ги направи социјалните сервиси подостапни. Целта на овој проект е лицата со попреченост доколку користат здравствена услуга да добијат бесплатен превоз до потребната здравствена установа. Корисникот со живеалиште во Општина Центар-Скопје со телесна попреченост или поради болест е во лежечка состојба (неподвижен), а има потреба од превоз, својот термин би го закажал однапред на телефонскиот број на Црвен крст за превоз до здравствената установа. Со остварување на еден телефонски повик може да се закаже превоз за еден

корисник, до една конкретна дестинација, заинтересираните лица може да се јават секој ден (од понеделник до петок), од 06:00 до 00:00 часот, на телефонскиот број на Црвен крст, транспортот се врши во работни денови од понеделник до петок од 08:00 до 16:00 часот, а термин за превоз се закажува минимум 24 часа однапред, по принципот на прв дојден прв услужен.

Целни групи:

- Лица со телесна попреченост над 18 години (жени и мажи), кои користат ортопедско помагало (инвалидски колички, дубаци или одалки), а живеат на територија на Општина Центар-Скопје;
- Лица над 18 години (жени и мажи), кои не користат ортопедско помагало, но поради болест се во лежечка состојба (неподвижни).

Очекувани резултати:

- Преку овој проект на лицата со телесна попреченост и на лицата кои поради болест се во лежечка состојба (неподвижни), ќе им се овозможи полесен пристап до здравствената установа.

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Црвен крст на Град Скопје.

Период на реализација: Континуирано во текот на цела година.

Буџет: **500.000,00 денари**

16.„ИТНО КОПЧЕ"

Имајќи го предвид фактот дека популацијата во нашата држава ја следи тренд на стареење на популацијата, а од друга страна присутна е ограниченост на институционалните капацитети, поради што се поголем број повозрасни граѓани се одлучуваат да останат да функционираат во сопствените домови, се јавува потребата од воведување на социјални услуги кои обезбедуваат квалитетно живеење и функционирање во домот, особено кога станува збор повозрасни граѓани над 65 години.

Оттука, Општина Центар-Скопје покрај серијата на услуги кои ги нуди за обезбедување на нега на повозрасните лица во домашни услови, во соработка со Црвениот крст на Република Северна Македонија започнува реализација на проектот „Итно копче", кој овозможува на корисниците на услугите да остварат помош при итни ситуации за кои не се во можност самостојно да функционираат.

Проектот „Итно копче", предвидува сет на услуги наменети за жителите на Општина Центар-Скопје (повозрасни граѓани), кои се континуирано достапни 24/7 во текот на целата година. Овој проект опфаќаа, корисниците на услуги да можат оваа услуга да ја користат во своите домови, преку притискање на копчето (аларм уредот) на уредот за комуникација, секогаш кога ќе се најдат во состојба за која е потребна итност во постапувањето, односно давање прва помош и поддршка при повреда. Притоа, во зависност од ситуацијата, одговорни лица од Црвениот крст ќе бидат испратени да пружат помош или доколку е потребно ќе биде повикана итна медицинска помош.

Постапката се спроведува на следниот начин:

- Со активирање на аларм уредот од страна на корисникот, одговорното лице во Контакт Центарот на Црвениот Крст се јавува на телефон за да оствари

комуникација со корисникот и да утврди каков вид на помош е потребна во моментот. Во зависност од утврдената проценка одговорното лице постапува така што испраќа лиценцирано лице од Црвениот крст да се упати во домот на корисникот или повикува итна медицинска помош и ги споделува информациите и контактите од корисникот.

Аларм уредот „Итно копче" претставува приврзок за носење во форма на нараквица или ланче, на кое има јасно копче кое корисникот може да го притисне во било кое време во текот на денонокието. Со притискање на тоа копче при потреба од помош, корисникот испраќа звучен сигнал до Контакт центарот на Црвениот крст, кој добива информација за потребата од користење на услуга (за сите корисници кои ќе бидат опфатени со проектот), потребните податоци се внесени во софтвер кој е воспоставен од страна на Црвениот крст. Притискањето на копчето го поврзува корисникот директно со одговорното лице од Контакт Центарот кое е обучено да ја препознае потребата од помош и да ги организира понатамошните постапки.

Целна група: жителки и жители на Општина Центар-Скопје од повозрасна категорија (односно над 65 години), со приоритет на лица кои живеат сами, кои претходно изразиле интерес за нејзино користење и се избрани како корисници на истата, по принципот „прв дојден, прв услужен" и имаат потпишано договор за користење на услугата.

Време на реализација: континуирано во текот на 2025 година

Очекувани резултати:

- Креиран сет на услуги за помош и поддршка на лица (жени и мажи), повозрасни жители на Општината
- Унапредени социјални услуги за излегување на пресрет на потребите на социјално ранливи категории

Одговорен за реализација: Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на деца, Сектор за јавни дејности во соработка со Црвениот крст на Република Северна Македонија.

Потребен буџет: 500.000,00 денари

17. ТРОШОЦИ ЗА ИНФОРМАТИВНО-ЕДУКАТИВНИ ПОСЕТИ НА ИНСТИТУЦИИ, УСТАНОВИ И КОМПАНИИ ОД ИНТЕРЕС НА ДЕЦАТА ОД ГРАДИНКИТЕ

Едукацијата уште од мали нозе е суштинска за развојот на децата и никој не е многу мал за да научи за големи работи. Децата растат учејќи, она што за нас е учење, за нив е само запознавање на светот и на сето она што е важно за нив. И затоа процесот на учење или запознавање преку реализаиција на информативно-едукативни посети на институции, установи и компании од интерес на децата, има поголем ефект кога е непосредно претставен, па затоа Општина Центар-Скопје смета дека ваквиот тип посети се од исклучително значење не само за образовниот процес на децата, туку и за создавање вредност и упатување на децата кон аспекти од општеството значајни за нивниот понатамошен развој.

За таа цел, Општината планира да им обезбеди средства за покривање на трошоците за превоз, влезници и други трошоци, потребни за: посета на музеи, театри, установи/локалитети со културно-историски карактер, научни установи, компании, производствени погони и слично.

Целни групи: Децата од трите детски градинки (девојчиња и момчиња) од големите групи во Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Зголемен степен на информираност кај децата од предучилишна возраст.

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на децата и трите детски градинки во Општина Центар.

Период на реализација: континуирано во текот на 2025 година.

Буџет: **360.000,00 денари**
Овие средства ќе бидат рамномерно распоредени на трите детски градинки со насока за начинот на реализација.

18. ОФТАЛМОЛОШКИ И СТОМАТОЛОШКИ ПРЕГЛЕДИ ЗА ДЕЦАТА ОД ГОЛЕМИТЕ ГРУПИ

Специјалистички офталмолошки и стоматолошки прегледи за деца потребно е да се направи пред детето да тргне во училиште, особено е важно навремено детектирање и корегирање на проблемите со видот и забите бидејќи тие може да влијаат врз нивниот физички и интелектуален развој тоест во учењето, во зборувањето, во приспособувањето во училиште како и во спортско-рекреативните активности.
Во оваа смисла, особено важно е рано да се воочат проблемите со видот и забите кај децата бидејќи така ќе се постигнат и многу подобри резултати, но и според Законот за основното образование член 60 каде што се наведени потребните документи/критериуми за запишување во училиште поточно при запишувањето на детето во прво одделение родителот/старателот е должен да достави потврда за офталмолошки и стоматолошки преглед издадена од надлежна здравствена установа.

Целни групи:

- Децата од возрасните групи (девојчиња и момчиња) од сите детски градинки на територија на Општина Центар-Скопје и децата кои ќе се запишат во прво одделение а живеат на територија на Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Преку овие прегледи во дадените термини за Општина Центар-Скопје, децата од возрасните групи од детските градинки и децата кои живеат на територија на Општина Центар–Скопје ќе бидат прегледани пред да почнат во училиште и воедно ќе добијат потврда за запишување во училиште, а родителите нема да имаат потреба од претходно закажување или чекање за слободен термин.

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Јавна здравствена установа – Здравствен Дом Скопје.

Период на реализација: Февруари – Април 2025 година.

Буџет: **0,00 денари**

19. ЕДУКАЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Предвидено е оваа активност да се реализира во соработка со Црвен крст, со цел децата да се здобијат со знаења во врска со здравствената заштита.
Главна цел на овој проект е децата уште од најрана возраст да стекнат навики за важноста на личната хигиена, како да се заштитат од бактерии и вируси, како да се заштитат за време на пандемија и др.. Целта е запознавање со здравствената заштита уште од најрана возраст, како и подигање на свеста на семејствата и заедницата за важноста на здравтсвената заштита.

Целни групи:

- Децата од возрасните групи (девојчиња и момчиња) од детските градинки во Општина Центар-Скопје.

Очекувани резултати:

- Преку овој настан децата (девојчиња и момчиња) ќе научат што значи хигиена, како да се заштитат од бактерии и вируси и др.. Тоа придонесува за зголемена информираност кај децата и стекнување на знаења за здравите и правилните навики.

Реализатор:

- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Црвен крст-Центар.

Период на реализација: Март - Јуни 2025 година.

Буџет: **0,00 денари**

20. РАНА СЕНЗИБИЛИЗАЦИЈА И РАНО УЧЕЊЕ НА ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК КАЈ ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ -„Ајде да ја запознаеме Франција"

Францускиот јазик е јазик на културата и модерното време и е на трето место по застапеност на интернет, по англискиот и германскиот јазик. Во рамките на одбележувањето на деновите на Франкофонија во нашата држава, секоја година на тој настан се вклучува и Општина Центар - Скопје во соработка со трите детски градинки и ООУ „Димитар Миладинов".

Општина Центар - Скопје го поддржува значењето на францускиот јазик, култура и вредности, преку одржување на голем број на интерактивни работилници и забавни активности за децата (девојчиња и момчиња) од предучилишна возраст. Проектот „Ајде да ја запознаеме Франција" за рана сензибилизација и рано учење на францускиот јазик кај децата од предучилишна возраст е поддржан од Францускиот институт во Скопје и Амбасадата на Република Франција во нашата земја.

При посетите во Францускиот институт од Скопје, вработените од институтот ќе им овозможат рана сензибилизација и приближување на францускиот јазик и култура адаптирани за детската возраст. Францускиот институтот е опремен со богата медијатека и мултимедијална опрема и овозможува приближување на библиотеката уште од најрана возраст и искачување на едно скалило погоре во смисла на осовременување на квалитетот во воспитувањето и образованието. Децата со позајмување на дел од книгите од институтот ќе се запознаат со познатите детски ликови од француските сликовници и книги од современото француско книго издаваштво, а исто така и ќе играат друштвени игри и ќе гледаат анимирани франуски

филмови со познатите детски јунаци. Воспитно-стручниот и педагошкиот кадар ќе организираат работилници: цртање, моделирање, творење и прикажување на цртани филмови во занималните и дворовите на градинката, а истата активност би ја организирале и родителите во домашни услови.

Целни групи:
Децата (девојчиња и момчиња) од детските градинки во Општина Центар – Скопје.

Очекувани резултати:
Пораката е уште од најрана возраст да се овозможи запознавање и зголемена информираност со францускиот јазик, култура, творештво, стил и префинетост. Претставува бенефит да се биде во допир со овој јазик, а тоа ќе придонесе да се почитуваат различните културни вредности на другите земји и да се развие љубопитноста и интересот кај децата за изучување на странските јазици.

Реализатор:
Сектор за јавни дејности – Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на децата.

Период на реализација: тековно од февруари 2025 година.

Буџет: 0,00
Донацијата од Францускиот институт во Скопје.

21. ПОДАРИ НАСМЕВКА, САКАЈ ГО СВОЕТО СЕМЕЈСТВО!

Преку овој проект кај децата (девојчиња и момчиња) од предучилишна возраст се подигнува свесноста за значењето на семејството уште од најрана возраст.
Семејството е битен сегмент и главен столб на секој поединец, заштитничко место каде децата растат, се развиваат, спознаваат, учат и ги негуваат здравите психо-физички навики.

По повод 15 Мај, меѓународниот ден на семејството, децата од градинките од Општина Центар - Скопје, заедно со своите родители и воспитувачи ќе бидат учесници на едукативни работилници. Дел од нив ќе бидат одржани од стручни едукатори од здруженија (здружение) кои ќе ќе поминат во пријатна и позитивна атмосфера и ќе имаат советодавна улога.

За правилен раст и развој кај децата и за позитивно родителство потребна е цврста соработка помеѓу воспитувачите и семејствата. Интерактивниот однос на триаголникот од кариката дете, родител, учител резултира до свесното родителство кое води кон среќно семејство и без кое не може да функционира општеството.

Целни групи: Во проектот ќе бидат опфатени децата (девојчиња и момчиња), родителите (жени и мажи), стручно воспитниот и згрижувачки кадар (жени и мажи) од сите три градинки на територија на Општина Центар - Скопје.

Очекувани резултати: Учеството на вакви активности на децата со помош на родителите и стручно-воспитниот и згрижувачки кадар им овозможува развој на емоционална интелигенција и развивање на рана сензибилизација кон другите членови на семејството. Им го поттикнува чувството на заедништво, сигурност, почитување прифаќање, доверба и самодоверба, позитивни чувства, а родителите ги спознаваат вештини на убедување.

Време на реализација: од март до мај 2025 година.

Реализација:
Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на деца на Општина Центар - Скопје.

Буџет: 50.000,00 денари

22. ГРИЖА ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ

Општина Центар – Скопје, во рамки на Програмата Општинско корисна работа аплицираше со проектот „Грижа за секое дете", кој е поддржан од УНДП и Агенцијата за вработување на Република Северна Макеоднија.
Имено, идејата за овој проект произлезе од проблемите со кои се соочуваат градинките за престој на веќе запишани деца и упис на нови (според увидот дека бројот на запишани деца е значително поголем од бројот на проектиран капацитет), а согласно нормативот за присуство на деца во групите кој е пропишан од надлежните институции, при што утврдено е дека капацитетите на наведените установи се веќе максимално искористени. Токму и затоа, Општина Центар – Скопје започна изградба на нова детска градинка која е веќе во завршна фаза.

Со оглед на тоа дека детските градинки функционираат согласно Законот за заштита на децата, истите се распоредени во повеќе групи, што јавува дополнителна потреба за дополнување на бројот на лица од категоријата воспитен кадар (воспитувачи и негувателки, со лиценца издадена од надлежните установи), што би се грижел и работел со децата згрижени во градинката. Воедно изградбата на детската градинка ја претпоставува потребата од воспитувачи и негуватели. Дел од постоечкиот воспитно-образовен кадар ќе биде распределен во новиот објект, а во постоечките објекти, недостатокот на кадар ќе биде дополнет со новоангажираните воспитувачи и негуватели. Со ангажман на овие профили би се креирале подобри услови кои ќе обезбедат непречен престој, нега, исхрана, но и осознавање и учење, интеракција и развој на децата од предшколска возраст.
Во рамки на овој проект ќе бидат ангажирани невработени лица кои се активни баратели на работа евидентирани во Агенцијата за вработување во Република Северна Македонија и кои поседуваат соодветни квалификации за воспитувач, негувател, олеснувач на услугите во областа на детска заштита во детските градинки во Општина Центар - Скопје. Воедно, лицата кои ќе бидат ангажирани потребно е да поседуваат важечка лиценца издадена од надлежни институции или во меѓувреме да се стекнат со истата, односно да имаат поднесено Барање за полагање на испит за лиценца за воспитувач или негувател. Работното искуство во струката не е одлучувачки фактор при селекцијата, но секако предност ќе се даде на оние лица кои имаат работно искуство во струката и поседуваат лиценца.

Цели на проектот:
3.1.1 Креирање на подобри услови за поефикасно спроведување на воспитно-образовниот и згрижувачкиот процес во предучилишните установи на територија на Општина Центар - Скопје.
3.1.2 Зголемување на бројот на воспитно-образовен кадар и нивно професионално оспособување за вршење на воспитно-образовна дејност во предучилишните установи

на територија на Општина Центар - Скопје, како и работа со деца со попреченост, вклучени во предучилишните установи.
3.1.3 Овозможување поголем опфат на деца во детските градинки, согласно потребите на родителите.

Целна група:
Целната група/крајни корисници кои добиваат услуга се деца (девојчиња и момчиња) кои се запишани во јавните установи детски градинки на територија на Општина Центар-Скопје и тоа деца запишани во: ЈУДГ ОЦ „13 Ноември", ЈУДГ ОЦ „Кочо Рацин" и ЈУДГ ОЦ „Раде Јовчевски Корчагин" во сите нивни работни единици. Особен фокус ќе имаат децата со попречености кои се дел од воспитно-образовниот процес во градинките.

Очекувани резултати:
1. Најголемата придобивка од реализација на оваа мерка е обезбедување на квалитетно предучилишно образование што е еден од базичните услови за едно дете да има оптимален развој и адекватна средина во која истото ќе може да расте и се развива. Имено, имајќи предвид дека првите 5 години од животот на секое дете, како и искуствата стекнати во раното детство имаат огромно влијание врз когнитивниот, емоционалниот и социјалниот развој на детето, треба да имаме предвид дека за сето тоа потребно е да се создаде средина во која овие деца ќе имаат можност да бидат да бидат научени како да бидат идни академски граѓани кои ќе се грижат за заедницата во која живеат.
2. Крајните корисници, во овој случај децата од предучилишна возраст, за кои и се наменети услугите предвидени во проектот, ќе добијат поквалитетно и подобрено предучилишно образование, што би значело не само подобрување на квалитетот на престој, туку и и целосно унапреден воспитно-згрижувачки процес во текот на нивниот престој во детските градинки.
3. Целната група на ангажирани лица, односно индиректни корисници се невработени лица кои ги поседуваат потребните квалификации согласно законските одредби, но немале можност да бидат ангажирани на пазарот на трудот. Оттука, овој проект за нив претставува можност да стекнат искуство, вештини, знаења кое ќе им претставува понатамошна позадина за идни вработувања и работни ангажмани.

Време на реализација: јануари-јуни 2025 година (Проектните активности започнаа во септември 2024 година и истите ќе се реализираат во текот на 2025 година заклучно со месец мај 2025 година.)

Реализатор:
- Сектор за јавни дејности - Одделение за социјална и здравствена заштита и заштита на децата;
- Трите детски градинки во Општина Центар - Скопје

Вкупен Буџет одобрен од УНДП за период 2024-2025година:
1. Побарување за ангажирање на лица 80% (од месечниот надоместок 13.750.00 МКД) финасиран од Програмата ОКР-обезбеден од УНДП) 1.980.000,00 (број на побарувани лица лица* 80% од 13.750 денари.
2.Кофинансирање од општините (сопствено учество на Општина Центар – Скопје) во износ од 20% (од месечниот надоместок 13.750.00 МКД) 495.000,00 денари (број на побарувани лица лица* 20% од 13.750 денари
3. Вкупен буџет - 2.475.000,00 денари

Вкупниот износ кој треба да го обезбеди Општина Центар - Скопје за 2025 година

изнесува **700.000,00 денари**, во кои Општината учествува со кофинасирање во висина од 20%.

23. ВОВЕДУВАЊЕ НА СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ И СЕРВИСИ ЗА ГРАЃАНИТЕ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Во однос на воведување на социјални услуги или сервиси за следната година предвидовме 3.000.000 денари за воведување на три нови социјални и здравствени услуги, кои ќе ги реализираме со овластени даватели на услуги, по примерот на услугата за Нега на стари лица во домашни услуги.
Конкретно оваа година програмата ќе ја прошириме со услуги за превенција од зависности, услуги за справување со насилство, поддршка на жртвите и поддршка при реинтеграција, како и обезбедување на Континуирани индивидуализирани услуги со примена на асистивна технологија за децата со сите видови на попреченості.
Дополнително ќе дадеме поддршка на градинките со субвенционирање на логопедски услуги за дечињата од најголемите групи.

Услуга 1:
1. Континуирани индивидуализирани услуги преку обезбеден пристап до компјутер и интернет со примена на асистивна технологија за децата со сите видови на попреченості.
2. Континуирани индивидуализирани услуги за ран стимулативен развој преку АТ

Целна Група:
Целна група се децата и лицата со попреченост, нивните семејства и останати професионалци вклучени во работата со децата и лицата со физичка, интелектуална и сензорна попреченост, кои имаат потреба од адаптација на компјутер.

Услуга 2:
1. Психосоцијален третман и поддршка на жртви на родово засновано и семејно насилство, вклучително деца жртви
2. Советување и поддршка за момчиња и мажи

Целна Група:
3. Жртви на родово засновано и семејно насилство, вклучително и деца жртви и други членови на семејства засегнати од насилство

Услуга 3:
1. Превенција, советување и третман на млади во ризик од злоупотреба на дроги и нивните семејства;
2. Психо-социјална поддршка, психотерапевстка и психијатриска поддршка, активности за личен развој и интеграција во заедницата.

Целна група:
1. Млади во ризик од злоупотреба на дроги и родители и други членови од семејството
2. Корисници на дроги, во процес на интеграција и ресоцијализација

Реализатор:
Сектор за јавни дејности - Одделение за здравствена, социјална заштита и заштита на децата во соработка со здруженија на граѓани-даватели на услуги

Период на реализација: од март 2025 година.

Буџет: 3.000.000,00

РЕД. БР.	АКТИВНОСТ	ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЈА	ПЛАНИРАНИ СРЕДСТВА (денари)
1	ДОДЕЛУВАЊЕ НА ПАРИЧНА ПОМОШ ЗА НОВОРОДЕНЧЕ-СРЕДСТВА ПРЕДВИДЕНИ ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА	континуирано	2.500.000,00
2	СЕРВИС ЗА СТАРИ ЛИЦА	континуирано	4.900.000,00
3	ПРАВО НА ФИНАНСИСКА ПОМОШ И ПОДДРШКА НА ЖИТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ	континуирано	3.000.000,00
4	ИНКЛУЗИЈА НА ДЕЦА РОМИ ВО ЈАВНИТЕ ОБРАЗОВНИ УСТАНОВИ – ДЕТСКИ ГРАДИНКИ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ	континуирано	300.000,00
5	НАГРАДИ ЗА НАЈДОБРИ ВОСПИТУВАЧКИ, НЕГУВАТЕЛКИ И СТРУЧНИ (СО)РАБОТНИЦИ ВО ЈАВНИТЕ ДЕТСКИ ГРАДИНКИ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ	март – јуни 2025	450.000,00
6	ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СВЕТСКИОТ ДЕН ЗА ЗДРАВА ХРАНА	септември – октомври 2025	60.000,00
7	ПАРТИЦИПАЦИЈА НА СРЕДСТВА ЗА ХИГИЕНА	континуирано	1.200.000,00
8	ЦЕНТАР РАСЦВЕТАНО ПЕЕ – ПРОЛЕТНО ДЕФИЛЕ	февруари – април 2025	10.000,00
9	ТЕАТАР ПО МЕРКА НА ДЕЦАТА	февруари-март 2025	0,00
10	НАБАВКА НА СМАРТ ТАБЛИ	мај-јули 2025	300.000,00
11	ПЛАЌАЊЕ СМЕТКИ ЗА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И ПАРНО ГРЕЕЊЕ ВО ДЕТСКИ ГРАДИНКИ	континуирано	2.000.000,00
12	ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ДЕТСКИТЕ ГРАДИНКИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ ЗА АНГАЖИРАЊЕ КАДАР СОГЛАСНО ПОТРЕБИТЕ НА ГРАДИНКИТЕ	континуирано	1.000.000,00
13	ПАРТИЦИПАЦИЈА НА ТРОШОЦИ ЗА ПРЕСТОЈ ЗА ДЕЦА ЧИИ СЕМЕЈСТВА СЕ ВО СОЦИЈАЛЕН РИЗИК	континуирано	100.000,00
14	УНАПРЕДУВАЊЕ НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ КАЈ ДЕЦА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА И УЧИЛИШНА ВОЗРАСТ, ГРАЃАНИ ОД СОЦИЈАЛНО ЗАГРОЗЕНИ СЕМЕЈСТВА И КОРИСНИЦИ НА ПЕНЗИЈА	континуирано	0,00
15	БЕСПЛАТЕН ПРЕВОЗ ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ	континуирно	500.000,00
16	ИТНО КОПЧЕ	континуирано	500.000,00
17	ТРОШОЦИ ЗА ИНФОРМАТИВНО-ЕДУКАТИВНИ ПОСЕТИ НА ИНСТИТУЦИИ, УСТАНОВИ И КОМПАНИИ ОД ИНТЕРЕС НА ДЕЦАТА ОД ГРАДИНКИТЕ	континуирано	360.000,00
18	ОФТАЛМОЛОШКИ И СТОМАТОЛОШКИ ПРЕГЛЕДИ ЗА ДЕЦАТА ОД ГОЛЕМИТЕ ГРУПИ	февруари – април 2025	0,00
19	ЕДУКАЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	март – јуни 2025	0,00
20	РАНА СЕНЗИБИЛИЗАЦИЈА И РАНО УЧЕЊЕ НА ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК КАЈ ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ	тековно од февруари 2025	0,00
21	ПОДАРИ НАСМЕВКА, САКАЈ ГО СВОЕТО СЕМЕЈСТВО!	март- мај 2025	50.000,00
22	ГРИЖА ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ	јануари-јуни 2025	700.000,00
23	ВОВЕДУВАЊЕ НА СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ И СЕРВИСИ ЗА ГРАЃАНИТЕ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР	март-декември2025	3.000.000,00
		ВКУПНО	**20.930.000,00**

ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА

1. *Инклузија на граѓани од ранливи категории*
2. *Инклузија на сите деца во предучилишниот образовен процес*
3. *Унапреден систем за социјална и здравствена заштита на локално ниво*
4. *Социјални услуги достапни за граѓаните од ранливи категории на локално ниво*
5. *Еднакви можности за сите социјални категории*
6. *Безбедна средина за учење и дружење*

ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирањето на активностите утврдени со оваа Програма во износ од **20.930.000,00 денари** е предвидено со Буџетот на Општина Центар-Скопје за 2025 година.

Определени финансиски средства може да бидат обезбедени и од спонзорства и од донации.

За активностите од областа што ги опфаќа Програмата, а кои во својата актуелност, квалитет и општествен интерес ќе се појават во текот на 2025 година ќе бидат предвидени дополнителни финансиски средства од Буџетот на Општина Центар-Скопје.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Оваа Програма стапува во сила на денот на објавувањето во „Службен гласник на Општина Центар-Скопје", а ќе се применува од 1.1.2025 година.

При реализација на Програмата ќе се води родова статистика со цел во иднина да допринесеме за подобро родово одговорно буџетирање во оваа област. Индикатори со кои ќе се следи реализацијата на програмата од родов аспект ќе биде бројот на корисници на социјална помош по пол за категориите на граѓани кои се наоѓаат во исклучително тешка состојба и во специфични услови.

Бр. 08-5795/36
27.12.2024 година
С к о п ј е

Совет на Општина Центар-Скопје
Претседател
Виолета Велковска